

39539

616-114

22 Ocak 2014

T.C.
BAŞBAKANLIK
Hazine Müsteşarlığı

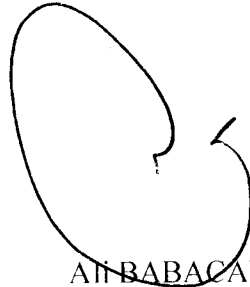
Sayı: 60805253-610- 23628
Konu: Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 25.02.2014 tarihli ve 43452547-120.00-166138 sayılı yazınız.

Ankara Milletvekili Sayın Özcan YENİÇERİ tarafından tevcih edilen 7/39539 sayılı soru önergesine ilişkin olarak Hazine Müsteşarlığı tarafından hazırlanan cevap metni ekte yer almaktadır.

Bilgileri ile gereğini arz ederim.



Ali BABACAN

Başbakan Yardımcısı

EK:

1- Yazı (5 Sayfa)

**ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖZCAN YENİÇERİ TARAFINDAN
BAŞBAKAN YARDIMCISI SAYIN ALİ BABACAN'A TEVCİH EDİLEN
7/39539 SAYILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN OLARAK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TARAFINDAN HAZIRLANAN CEVAP METNİ**

SORU 1: 2014 Şubat itibarı ile kamu mali varlık ve yükümlülük yönetiminin etkinliğini arttırmak adına yürütülmekte olan çalışma ile projeler var mıdır? Varsa bunlar hangileridir ve ne aşamadaır?

CEVAP 1: Hazine borç ve alacaklarının yönetilmesinde ve risk yönetimi araçlarının geliştirilmesinde esas alınan Varlık Yükümlülük Yönetimi (VYY) Yaklaşımına ilişkin temel çerçeve 4749 sayılı “Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun” ile buna ilişkin “Borç ve Risk Yönetiminin Koordinasyonu ve Yürütülmesine İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik” hükümleri doğrultusunda oluşturulmuştur.

Bakan, Hazine Müsteşarı ve Müsteşar Yardımcıları ile Kamu Finansmanı, Dış Ekonomik İlişkiler ve Ekonomik Araştırmalar birimlerinin Genel Müdürlerinden oluşan Borç ve Risk Yönetimi Komitesince, Hazinenin mali varlık ve yükümlülüklerinin yönetimine ilişkin stratejik ölçütler ve uygulama çerçevesi tespit edilerek, Bakan tarafından onaylanmaktadır.

Varlık ve yükümlülüklere ilişkin piyasa riski, kredi riski ve operasyonel risklerin yanı sıra orta vadeli bütçe gelişmeleri de Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğü bünyesindeki Risk Yönetimi birimince izlenmekte ve modellenmektedir.

Kamu borç stoku ve koşullu yükümlülük portföyünün yanı sıra, kamu bilançosunun yönetimi kapsamında Hazine nakit rezervi ve Hazine alacakları gibi belli başlı finansal varlıkların da görev ve sorumluluk alanı itibarıyla bir merkezde toplanması, kamu finansmanında VYY Yaklaşımı kapsamında benimsenmiştir.

Bu çerçevede, kamu mali varlık ve yükümlülük yönetiminin etkinliğini artırmak adına yürütülmüş ve yürütülmekte olan diğer çalışmalar ise şunlardır:

- Bütüncül bir VYY yaklaşımı çerçevesinde kamu borç yönetiminde Hazine Müsteşarlığının doğrudan yükümlülüklerine ilişkin simülasyon modeli sonuçlarının yanı sıra mali varlıkları ve diğer yükümlülükleri ve bütçe gelişmeleri de göz önüne alınmaktadır. Böylece, Hazine nakit rezervi, koşullu yükümlülükler kapsamında

yapılan üstlenimler, ikrazen kullandırılan kaynaklar ile Hazine alacaklarından yapılan tahsilatlar gibi finansal değerler gerek miktar gerekse kompozisyon olarak borç ve risk yönetiminin hem girdilerini oluşturmakta, hem de varlık yönetiminde esas alınacak temel politikaların belirlenmesinde etkili olmaktadır.

- 2002 yılından itibaren benimsenen bu anlayış doğrultusunda teknik kapasite geliştirme çalışmaları yapılmıştır. 2003 yılından itibaren ise, VYY yaklaşımı kapsamında geliştirilen modellerin borç ve risk yönetiminde alınan kararlar, yapılan hesaplamalar ve izlenen göstergeler bakımından çok önemli yansımaları olmuştur.
- VYY kapsamında öncelikli risk alanı olarak döviz kuru riski belirlenmiştir. Bu kapsamda borç stoku içinde döviz cinsi borçların payının azaltılması hedeflenmiştir. İzlenen bu strateji doğrultusunda, 2003 yılından bu yana borçlanmanın ağırlıklı olarak TL cinsinden yapılması ile toplam borç stoku içerisindeki döviz cinsi borçların payı önemli ölçüde azaltılmıştır.
- Diğer taraftan, finansal varlıklar arasında yer alan Hazine nakit rezervi son yıllarda likidite riskinin azaltılmasına yönelik aktif bir araç olarak kullanılmaya başlanmıştır. Söz konusu rezerv, borçlanma ihalelerinde meydana gelebilecek talep yönlü dalgalanmaların maliyetler üzerindeki olumsuz etkisine karşı etkili bir önlem oluşturmuştur.
- Bunların yanı sıra son dönemde VYY'nin önemli bir parçası olarak değerlendirilen koşullu yükümlülüklerin yönetimine ilişkin de önemli adımlar atılmıştır. Söz konusu yükümlülüklerin Hazine tarafından üstlenilmesi durumunda mali disiplin ve Hazine borçlanma maliyetleri üzerindeki olası etkilerinin en aza indirilmesi amacıyla her yıl hazırlanan bütçe kanununda garantili imkân ve dış borcun ikrazı için yıllık limit yer almakta iken, 2014 yılından itibaren bu limite ilave olarak borç üstlenim taahhüt limiti de belirlenmeye başlanmıştır. Ayrıca, Hazine garantileri kapsamında Müsteşarlık tarafından ödenen bütün tutarlar ile risk yönetimi kapsamında önceden öngörülmesi mümkün bulunmayan ödemelerin yapılması için 2003 yılından bu yana oluşturulan risk hesabı kullanılmaktadır.
- VYY uygulamasının bir başka yansıması da borç stoku hesaplamalarında olmuştur. Bu çerçevede, Hazine bünyesinde “kamu net borç stoku” ve “Türkiye net dış borç stoku” hesaplamalarına ilişkin yöntemler geliştirilmiş ve elde edilen sonuçlar 2003 yılından itibaren kamuoyu ile paylaşılmıştır. Söz konusu hesaplamalar yolu ile kamunun mali yükümlülükleri finansal varlıklarıyla birlikte sunulmakta, kamu borcunun

sürdürülebilirliğine ilişkin daha sağlıklı analiz ve değerlendirmelerin yapılmasına olanak sağlanmıştır.

Yukarıda çerçevesi çizilen yaklaşım kamu mali varlık ve yükümlülük yönetiminin etkinliğini arttırmak adına 2002 yılından bu yana uygulanmakta, her yıl gerçekleştirilen projeler ve çalışmalar sayesinde geliştirilmektedir.

SORU 2: 2014 Şubat itibarı ile uluslararası kuruluşlarla ilişkilerin geliştirilmesi ve söz konusu kuruluşlar nezdinde Türkiye'nin etkinliğinin artırılması adına yürütülmekte olan çalışma ile projeler var mıdır? Varsa bunlar hangileridir ve ne aşamadaştır?

CEVAP 2: Ülkemizin uluslararası ekonomik kuruluşlar ve platformlarla ilişkilerini güçlendirmek ve temsili ile etkinliğini artırmak amacıyla çalışmalar yapılmaktadır. Bu kapsamda, Ülkemizin uluslararası ekonomik kuruluşlardaki temsiline güçlendirilmesi ve Uluslararası kuruluşların ofislerine ev sahipliği yapılması yönünde gerçekleştirilen çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

(i) Ülkemizin uluslararası ekonomik kuruluşlardaki temsiline güçlendirilmesi kapsamında yapılan çalışmalar: Uluslararası ekonomik kuruluşlardaki ülkemiz temsiline güçlendirilmesi adına Uluslararası Para Fonu, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası, Dünya Bankası ve Afrika Kalkınma Bankası'nda önemli adımlar atılmıştır.

Küresel ekonomik riskler karşısında Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) kaynaklarının yetersiz kalma ihtimali ve özellikle küresel ekonomide göreceli ağırlıkları yükselen gelişmekte olan ekonomilerin IMF içerisindeki temsil gücünün yeterli olmaması nedeniyle, IMF'nin kaynaklarının artırılması ve adil bir kota dağılımının sağlanması hususu gündeme gelmiştir. G-20 platformunda Güney Kore dönem başkanlığında gerek G-20 gerek IMF'de yapılan müzakerelerde ülkemiz etkin bir rol oynamıştır. 2010 IMF Kota ve Yönetim Reformu, 15 Aralık 2010 tarihinde kabul edilmiştir.

Reformun yürürlüğe girmesinin ardından, ülkemizin kotasının toplam IMF kotaları içerisindeki payı yüzde 0,61'den yüzde 0,98 seviyesine ulaşacak ve Türkiye IMF'de en yüksek kota payına sahip üye sıralamasında 32. sıradan 20. sıraya yükselecektir. Diğer taraftan, henüz tamamıyla yürürlüğe girmemiş olsa dahi, reform olumlu etkilerini göstermeye başlamıştır. Bu kapsamda; ülkemiz 2012-2022 yılları arasındaki dönemde; 2014-2016 ile 2018-2020 yılları arasında ikişer yıl süreyle ülke grubumuzda İcra Direktörlüğü pozisyonunu üstlenecektir. Böylelikle, 1947 yılından bu yana üyesi olduğumuz IMF'de ilk defa dönüşümlü

olarak İcra Direktörlüğü pozisyonu üstlenilmiş olacaktır. Ülkemiz, İcra Direktörlüğü pozisyonunda bulunmadığı dönemlerde ise İcra Direktör Vekilliği görevini üstlenecektir.

Ülkemiz, 2011 yılından itibaren Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası'nın (AİKB) icra direktörlüğü görevini yürütmektedir.

2010 yılında Dünya Bankası'nda yapılan reform sonrası, ülkemizin oy gücü %100 artışla %0,53'ten %1,08'e çıkmış ve böylece ülkemiz Ülke Grubu'nda¹ oy gücü bakımından ikinci büyük ülke konumuna yükselmiştir. Mevcut Ülke Grubu Anlaşmasının süresinin dolacağı 1 Kasım 2014 sonrası dönem için yeni anlaşmanın müzakerelerine başlanmıştır. Söz konusu müzakereler kapsamında ülkemizin Dünya Bankası İcra Direktörleri Kurulu'nda belli bir dönem temsil edilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Afrika ülkeleriyle ekonomik işbirliğimizin güçlendirilmesine önemli katkıda bulunacak olan Afrika Kalkınma Bankası'na üyeliğimiz 29 Ekim 2013 tarihinde tamamlanmış olup, ülkemiz Banka'ya donör statüsüyle üye olmuştur. Banka'ya üyeliğin, bölgede faaliyette bulunan işadamlarımıza yeni iş imkanları sağlaması beklenmektedir.

(ii) Uluslararası ekonomik ve finansal kuruluşların ülkemizde temsilciliklerinin veya bölgesel ofislerinin açılması yönündeki çalışmalarımız kapsamında;

- AİKB'nin Ankara ve İstanbul'daki ülke ofislerine ilave olarak 2014 yılı Eylül ayında Banka'nın Gaziantep'te ofis açması beklenmektedir.
- İslam Kalkınma Bankası Grubu'nun Ankara Ofisi 19 Eylül 2013 tarihinde açılmıştır.
- Dünya Bankası ile Hazine Müsteşarlığı işbirliğinde, İstanbul'da küresel düzeyde faaliyet gösterecek "Dünya Bankası Küresel İslami Finans Geliştirme Merkezi" açılmıştır.

¹ Belçika, Avusturya, Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Lüksemburg, Slovenya, Beyaz Rusya ve Kosova

SORU 3: 2014 Şubat itibarı ile Avrupa Birliği müktesebatına uyumun ve AB fonlarının kullanımının etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi adına yürütölmekte olan çalışma ile projeler var mıdır? Varsa bunlar hangileridir ve ne aşamadaadır?

CEVAP 3: Avrupa Birliği (AB) Müktesebatına uyum kapsamında Hazine Müsteşarlığı ve diğer kamu kurumlarının sorumluluğunda yerine getirilecek olan birincil ve ikincil düzenlemeler 2008 yılı Ulusal Programında yer almaktadır. Söz konusu programa AB Bakanlığı internet adresinden erişim sağlanabilmektedir.

Ölkemizde Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) kapsamında yer alan 5 bileşen için tahsis edilen AB fonlarının ölkemizde kullanılabilmesi için yapılan çalışmalar ise aşağıda yer almaktadır.

- 29 Ekim 2008 tarihinde IPA I. Bileşen için, 1 Aralık 2008 tarihinde IPA II için Avrupa Komisyonu'ndan Yetki Devri Kararı alınmıştır. IPA I Bileşeni kapsamında yer alan projeler yıllık ulusal programlar şeklinde yürütölmektedir. IPA bileşenlerinden Kurumsal Yapılanma ve Geçiş Dönemi bileşeni kapsamında yer alan projeler, üç öncelik altında yürütölmektedir;
 - Kopenhag Siyasi Kriterlerin Karşılanması Yönelik İlerlemeler
 - AB Müktesebatının Uygulaması ve Uyum
 - AB-Türkiye Sivil Toplum Diyalogunun Desteklenmesi
- IPA'nın Birinci Bileşeni kapsamında yer alan projeler yıllık programlar çerçevesinde yürütölmektedir. Müktesebata uyum ve kurumsal kapasite geliştirme kapsamında birçok proje IPA fonlarından yararlanmaktadır.